# Ortografía española

Pravidla španělského pravopisu • česky × španělsky • A1–B1

Pravopis (**ortografía**) řeší, jak slova zapisujeme. Výslovnost pomáhá, ale neprozradí všechno: třeba **b/v** často znějí stejně. Uč se slovo i s diakritikou. Čárka ve **sí** není ozdoba a **ñ** není jen hezčí n.

## 01 Písmena a kombinace

| Zápis | Pravidlo a příklady |
|---|---|
| c / qu | Pro zvuk jako k: ca, co, cu: casa, cosa, Cuba; que, qui: queso, quince. V que/qui se u nevyslovuje. |
| c / z / s | ce, ci: cena, cine; za, zo, zu: zapato, zona, zumo. V mnoha oblastech znějí stejně jako s. |
| g / gu / gü | ga, go, gu: gato, goma, gusto; gue/gui: guerra, guitarra (u je němé); güe/güi: vergüenza, pingüino (u zní). |
| g / j | ge/gi: gente, girar; j: jardín, jefe, jirafa. Ge/gi mají jiný zvuk než ga/go/gu. |
| r / rr | r mezi samohláskami: pero; rr: perro. Silné r na začátku: rojo, nikoli rrojo. |
| h / ch / ñ | h bývá němé: hola, hacer. Ch je spřežka: chico. Ñ je samostatné písmeno: año ≠ ano. |
| b / v | Ve standardní španělštině se výslovností běžně nerozlišují: beber, vivir. Pravopis se uč se slovem. |
| ll / y | Často mají stejnou výslovnost (yeísmo), zápis ale zůstává: calle, yo; haya ≠ halla. |

**Ü označuje vyslovené u, nikoli přízvuk. Regionální rozdíly nejsou chyba.** Ve většině Latinské Ameriky a v částech Španělska se ce/ci a z vyslovují jako s (seseo). V mnoha jiných oblastech Španělska se rozlišují. Podobně je běžné yeísmo. Pravopis tím neměníme.

# Letras en contexto

Praktické změny zápisu • stejné slovo, jiné okolí

## 02 M, N a užitečné slovní vzory

Před **b/p** se ve zdejších běžných slovech píše **m**: **también, cambio, campo, empezar**. Před **v** se v těchto slovech píše **n**: **enviar, invierno, invitación**.
Koncovky imperfecta sloves na -ar mají **b**: **hablaba, estudiabas, trabajaban**. Neodvozuj z toho, že každá vyslovená slabika „ba“ musí mít b.

## 03 Změny kvůli zachování výslovnosti

| Změna | Příklad | Co si zapamatovat |
|---|---|---|
| c → qu před e | buscar → busqué | Zvuk jako k zůstane. |
| g → gu před e | llegar → llegué | U zachová zvuk g a samo nezní. |
| z → c před e | empezar → empecé | Pravopisný vzor tohoto tvaru. |
| z → c v plurálu | luz → luces; pez → peces | Koncové z přechází na c před -es. |

## 04 H není slyšet, ale rozhoduje o slově

| Podoba | Význam a příklad |
|---|---|
| hay / ay / ahí | Hay pan. = Je tu chléb. ¡Ay! = Au! Está ahí. = Je to tam. |
| hecho / echo | He hecho la tarea. = Udělal/a jsem úkol. Echo sal. = Přidávám sůl. |
| hola / ola | ¡Hola! = Ahoj! Una ola = vlna. |

## 05 Nejde jen o „jak to slyším“

U **b/v, ll/y** a některých slov s **g/j** se opři o slovník a rodinu slov. Rozlišuj např. **tuvo** (měl/a) a **tubo** (trubka). Samotný zvuk často nestačí. **Ch, ll, rr** jsou spřežky, nikoli další samostatná písmena abecedy. **Ñ** samostatným písmenem je.

# El acento y la tilde

Přízvuk ve výslovnosti × psaná čárka

**Acento prosódico** = přízvuk při mluvení. **Tilde** = psané znaménko á, é, í, ó, ú. Ne každá přízvučná slabika dostane tilde. Nejdřív musíš znát výslovnost slova, potom použít pravidlo. Počet slabik počítej zprava.

| Skupina | Přízvuk | Kdy píšeme tilde | Příklady |
|---|---|---|---|
| Agudas | Poslední slabika | Samohláska, -n, -s* | café, canción; hotel |
| Llanas / graves | Předposlední | Jiný konec než samohláska, -n, -s* | fácil, árbol; casa |
| Esdrújulas | Třetí od konce | Vždy | música, teléfono |
| Sobresdrújulas | Před třetí od konce | Vždy | dígamelo |

* Pravidla -n/-s platí, pokud před nimi není další souhláska. Koncové **y** se pro tato pravidla počítá jako souhláska: **convoy** bez tilde, **póney** s tilde. Rozšíření: **robots** bez tilde, ale **cómics** s tilde.

## 06 Dvojhláska a hiát

Silné samohlásky: **a, e, o**; slabé: **i, u**. Slabá nepřízvučná + silná mohou být v jedné slabice: **canción**. Dvě silné se dělí: **te-a-tro**. Přízvučná slabá vedle silné tvoří hiát a dostává tilde: **dí-a, pa-ís, Ma-rí-a, ba-úl**.
U dvojhlásky otevřená + zavřená píšeme potřebnou tilde na silnou: **adiós**. U dvou slabých na druhou: **cuídate**. H dělení samo neblokuje: **bú-ho**.

## 07 Změna tvaru = nová kontrola tilde

**canción → canciones** (tilde odpadne)
**examen → exámenes** (přibude)
**mira → mírame**, ale **di → dime**: po připojení zájmena znovu použij pravidla.
**-mente** zachová tilde původního přídavného jména: **fácil → fácilmente**, ale **clara → claramente**.

Jednoslabičná **fue, fui, dio, vio, ti** nemají tilde. Některá jiná ji mají pro rozlišení významu: **tú / tu**.
Velká písmena o diakritiku nepřicházejí: **ÁNGEL, ESPAÑOL, PINGÜINO**.

# Tildes y signos

Významová diakritika • interpunkce • velká písmena

## 08 Tilde diacrítica: stejné písmo, jiná funkce

| S tilde | Bez tilde |
|---|---|
| tú = ty; él = on | tu = tvůj; el = člen |
| mí = mně/mě; sí = ano | mi = můj; si = jestli/kdyby |
| sé = vím / buď; dé = ať dá | se = zájmeno; de = předložka |
| té = čaj; más = více | te = zájmeno; mas = ale (knižní) |

**¿Tú quieres té?** = Chceš čaj? **Te doy mi libro.** = Dám ti svou knihu.
**Aún** = ještě, pokud odpovídá todavía: Aún no ha llegado. **Aun** = i/dokonce: Aun Ana lo sabe. Bez kontextu se nerozhoduj jen podle vzhledu slova.

## 09 Otázka může být i bez otazníků

**Qué, quién, cuál, cómo, cuándo, cuánto, dónde** mají tilde v tázacím nebo zvolacím použití: **¿Dónde vives? No sé dónde vive. ¡Qué bonito!**
Bez tázací funkce např.: **La casa donde vivo.** Nestačí tedy hledat otazník.
**¿Por qué estudias?** = Proč se učíš? **Porque me gusta.** = Protože mě to baví. Rozšíření: **el porqué** = důvod; **por que** se objevuje v jiných vazbách.

## 10 Znaménka a velká písmena

**¿…? a ¡…!** píšeme na začátku i na konci otázky/zvolání: **¿Cómo estás? ¡Muy bien!** Po koncovém ?/! nepřidávej tečku. Oslovení odděluj čárkou: **Hola, Ana.**
**Dny, měsíce, jazyky a národnosti** běžně píšeme s malým písmenem: **lunes, octubre, español, checa**. Vlastní jména mají velké: **Ana, Madrid, España**. Začátek věty zůstává velký: **El lunes estudio español.**

**Aktuální poznámka:** solo a este/ese/aquel běžně píšeme bez tilde. U příslovce solo a zájmenných užití demonstrativ je tilde volitelná při riziku dvojznačnosti. **Esto, eso, aquello** ji nemají. Tento balíček není úplný slovník výjimek; pokrývá základní pravidla a časté chyby.

Ověřeno 22. 10. 2026: RAE – tilde · RAE – diéresis · RAE – mayúsculas. Vlastní český výklad a příklady.